

Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЗБІРНИК

**ПОБУДОВА ТРАЄКТОРІЇ
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ:
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ
АСПЕКТ**

Суми – 2024

Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

**ПОБУДОВА ТРАЄКТОРІЇ
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ:
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ**

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЗБІРНИК

Суми – 2024

РЕЦЕНЗЕНТИ:

- А.П. Рябуха,** начальник управління Державної служби якості освіти у Сумській області
- Ю.О. Нікітін,** ректор Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор історичних наук, професор

УКЛАДАЧІ:

- І.В. Удовиченко,** проректор з науково-педагогічної та методичної роботи Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, професор
- А.В. Метейко,** методист навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

УЗ1 Побудова траєкторії професійного розвитку педагогічних працівників: організаційно-методичний аспект : інформаційно-методичний збірник /
уклад.: І.В. Удовиченко, А.В. Метейко. Суми : ФОП Цьома С.П., 2024. 36 с.

Інформаційно-методичний збірник оформлено за допомогою інфографіки. Змістове наповнення видання: нормативні документи, можливості здійснення вчителем самоаналізу та самодіагностики. Запропоновано варіанти побудови траєкторії професійного розвитку вчителя та надано методичні рекомендації щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Розглянуто можливості участі вчителів у педагогічних конкурсах, як варіант педагогічного фахового зростання.

УДК 37.02/06:086

© Удовиченко І.В., Метейко А.В. 2024
© ФОП Цьома С.П., 2024

ПЕРЕДМОВА

«Розвиток ↔ рух ↔ результат» – канва професійного зростання педагога, задля ефективності якого актуалізується потреба побудови покерованості дій у вигляді траєкторій (як правило, у домінанті прогресивних над регресивними).

Траєкторію саморозвитку визначають складники інтелектуального, методичного, педагогічного, наукового, професійного розвитку вчителя як фахівця.

Пропоноване інфоджерело-дороговказ допоможе педагогу в роботі над побудовою індивідуальних траєкторій професійного розвитку задля реалізації власного потенціалу, досягнення успіху в професійній роботі, що прослідковується через результативність освітнього процесу взагалі та надбання здобувачів освіти зокрема.

У такий спосіб, вектор роботи педагога – поступальний рух задля досягнення сталих результатів прогресивного розвитку.

P.S. Рух інфоджерелом – від кроку 1 – до кроку 6.

МОТИВАЦІЙНІ ЧИННИКИ ВЧИТЕЛЯ ДО НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постійне навчання робить учителя мобільним, творчим та здатним до інновацій, що є ключем до успіху щодо реалізації у професії.

Адаптація до змін: щоби залишатися актуальним і відповідати сучасним вимогам, учитель має знати про нові методи, інструменти та підходи до організації освітнього процесу

Підвищення професійної майстерності: постійне навчання дозволяє вчителю розвивати свої професійні навички, удосконалювати методику навчання, краще розуміти потреби учнів і допомагати їм ефективніше навчатися

Індивідуальний підхід до учнів: кожна дитина унікальна, і для того, щоби зрозуміти її потреби і знайти найкращий підхід до навчання, учителю необхідно постійно вдосконалювати свої знання у психології, педагогіці та дидактиці

Вимоги сучасного суспільства: учитель, який постійно навчається, стає прикладом для своїх учнів, демонструючи важливість постійного самовдосконалення

Мотивація та натхнення: навчаючись новому, учитель отримує натхнення та мотивацію для своєї роботи. Це допомагає уникнути професійного вигорання та підтримувати ентузіазм щодо своєї діяльності

Підготовка до викликів майбутнього: сьгоднішні учні готуються до роботи в професіях, які ще не існують. Щоби допомогти їм розвинути необхідні навички, учителі мають бути обізнаними з тенденціями у світі та новітніми підходами у навчанні

ПЕДАГОГІЧНА ІНТЕРНАТУРА

Педагогічне наставництво та педагогічна інтернатура – це різні форми підтримки педагогів, але обидві спрямовані на сприяння професійному розвитку вчителів, особливо на початку їхньої педагогічної кар'єри. Тому, у разі призначення вчителя педагогом-наставником для інтерну, рекомендуємо першочергово опрацювати Положення про педагогічну інтернатуру.

**Наказ Міністерства освіти і науки України
від 25.10.2021 № 1128 «Про затвердження Положення
про педагогічну інтернатуру»**

ПЕДАГОГІЧНА ІНТЕРНАТУРА – система заходів, спрямованих на підтримку педагогічного працівника закладу освіти, призначеного на посаду вперше, у провадженні ним педагогічної діяльності та набутті (удосконаленні) його фахової майстерності.

Критерії	Педагогічне наставництво	Педагогічна інтернатура
Сутність	Добровільна або напівформальна підтримка молодих учителів досвідченим педагогом	Формалізована програма адаптації для молодих педагогів під керівництвом наставників
Форма	Індивідуальне наставництво може бути неформальним	Формальна частина системи підготовки вчителя
Обов'язковість	Не завжди є обов'язковим	Є обов'язковою умовою професійної адаптації
Мета	Підтримка та розвиток професійних навиків через передачу досвіду	Формування професійних компетентностей через практичний досвід
Тривалість	Визначається потребами вчителя і може тривати до завершення професійного становлення	Тривалість чітко регламентована (зазвичай, рік)
Фокус	Особистісний та професійний розвиток через співпрацю	Практичний досвід та адаптація до професійної діяльності
Оцінка	Наставник може надавати рекомендації, але не завжди це формалізується	Включає обов'язкове оцінювання результатів роботи інтерна

ПЕДАГОГІЧНЕ НАСТАВНИЦТВО

Маючи високий рівень професійної компетентності та професійної майстерності, учитель може бути призначений педагогом-наставником для молодого вчителя, або ж педагогом-наставником під час педагогічної інternатури. Тож, у разі виконання педагогічним працівником такої функції, рекомендуємо ознайомитися із наявними рекомендаціями до організації роботи за цим напрямом діяльності (<http://surl.li/nogyqi>).

ОРІЄНТОВНІ ВИМОГИ ДО ПЕДАГОГА-НАСТАВНИКА

Учителем-наставником може бути призначений педагог, який має відповідний досвід, професійні навички та готовність допомагати менш досвідченим колегам у професійному становленні. Призначення вчителя-наставника, зазвичай, відбувається на основі певних критеріїв, що можуть різнитися, залежно від вимог закладу освіти або місцевих освітніх органів.

-
- Наставником призначають педагогів зі значним досвідом роботи в освіті.
  - Бажано, щоби вчитель мав позитивний досвід навчання, міцну репутацію серед колег, учнів та адміністрації.
  - Має глибокі знання свого предмета, володіє сучасними методиками навчання й ефективними підходами до управління класом.
  - Оцінюється успішність учнів, використання інноваційних освітніх технологій та здатність адаптувати освітній процес під різні потреби учнів.
  - Уміння доступно та структуровано передавати знання, підтримувати комунікацію з молодшими колегами.
  - Готовність не тільки допомагати в методичній роботі, але й ділитися практичними порадами щодо роботи з учнями та професійними викликами.
  - Володіння розвиненими комунікативними навичками, терплячість, готовність допомагати у вирішенні складних ситуацій.
  - Емоційна стабільність, гнучкість і вміння створювати атмосферу підтримки.
- Уміння планувати роботу з молодим учителем, організовувати консультації, допомагати в підготовці уроків і надавати зворотний зв'язок.
  - Розробка (за потреби) навчальних планів або проєктів із професійного розвитку в закладі освіти.
  - Ініціативність і прагнення до професійного зростання, як свого, так і молодших колег.
  - Мотивація підтримувати колег і розуміння відповідальності своєї ролі.
  - Учителі з досвідом та високим професійним рівнем.
  - Учителі-методисти або старші вчителі.
  - Учителі, які брали участь у професійних конкурсах, тренінгах або мають сертифікати з наставництва.
  - Адміністрація закладу освіти.
  - Місцеві органи управління освітою.

СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНІ РОЛІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Педагог, знаючи сутність кожної із соціально-професійних ролей учителя, має можливість обрати найбільш оптимальну, залежно від форми роботи, контингенту здобувачів освіти та напрямку діяльності педагога. Тому, рекомендуємо опрацювати навчальний матеріал, що ґрунтовно розкриває сутність кожної із ролей, (<http://surl.li/vfyfqb>) та, з урахуванням їх специфіки, обрати і впроваджувати на практиці, під час планування та реалізації освітнього процесу, а також апробації способів застосування нових знань, набутих під час власного навчання.

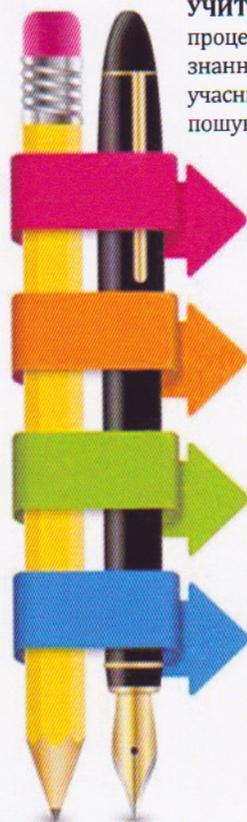
Критерій	Учитель-фасилітатор	Учитель-модератор	Учитель-коуч	Учитель-тьютор	Учитель-ментор
Роль учителя	Організатор освітнього процесу	Посередник	Мотиватор	Наставник з індивідуального поступу	Наставник (через досвід)
Фокус учителя	Співпраця та взаємодія учнів	Колективне обговорення	Індивідуальний розвиток учнів	Персоналізоване навчання	Особистісний розвиток суб'єктів освітньої діяльності
Завдання вчителя	Сприяти груповій роботі учнів	Організувати дискусії під час навчання	Допомагати учням досягати цілей	Супроводжувати індивідуальний прогрес здобувачів освіти	Ділитися досвідом
Форми роботи, що використовує вчитель	Групова робота, інтерактивні заняття	Модерація, активне слухання	Рефлексія	Індивідуальні консультації	Настанови, поради
Взаємодія вчителя з учнями	Вільна співпраця	Посередництво в обговореннях	Підтримка досягнення особистих цілей	Індивідуальний підхід	Ділове або життєве наставництво
Акцент взаємодії між учителем та учнями	Рівноправність учасників освітнього процесу	Нейтральність учителя	Мотивація та підтримка з боку вчителя	Індивідуальна допомога вчителя учню	Передача знань через власний приклад учителя

АПРОБАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

Ефективність проходження вчителем будь-якого навчального курсу визначається успішним використанням набутих ним знань та вмінь у своїй педагогічній діяльності. Тому, під час побудови/реалізації траєкторії професійного розвитку кожного педагога обов'язковою буде апробація та використання на практиці набутих під час навчання знань й вмінь із метою набуття нового та корисного досвіду, а, отже, і професійного зростання.

У сучасних умовах, коли освіта швидко розвивається та адаптується до нових викликів, учитель, під час уроків та позанавчальної діяльності, виступає наставником, організатором, мотиватором і, навіть, агентом змін. Тому, навчаючись та впроваджуючи нові освітні практики на уроках та поза ними, рекомендуємо вчителям звернути увагу на актуальні соціально-професійні ролі вчителя.

СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНІ РОЛІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

УЧИТЕЛЬ-ФАСИЛІТАТОР – це педагог, який відіграє роль організатора навчального процесу, створює умови для самостійного пізнання та розвитку учнів, а не лише передає їм знання. *Основна мета учителя-фасилітатора* — допомогти учням стати активними учасниками освітнього процесу, розвивати навички критичного мислення, самостійного пошуку рішень та здобуття знань через співпрацю та інтерактивні методи.

УЧИТЕЛЬ-МОДЕРАТОР – це педагог, який виступає в ролі посередника або організатора освітнього процесу, спрямовуючи групові обговорення та взаємодії між учнями. Модератор забезпечує ефективне комунікаційне середовище, де всі учасники можуть брати активну участь, ділитися думками, ідеями та досвідом. *Основною метою вчителя-модератора* є організація колективного обговорення таким чином, щоб учні самі знаходили рішення та розвивали свої знання за допомогою обміну інформацією.

УЧИТЕЛЬ-ТЬЮТОР – це педагог, який виконує роль індивідуального консультанта або наставника для учнів. *Основна мета учителя-тьютора* – допомогти у побудові індивідуальної освітньої траєкторії, визначити цілі навчання та планувати шляхи їх досягнення.

УЧИТЕЛЬ-КОУЧ – це педагог, який використовує коучинговий підхід у навчанні, спрямований на розвиток потенціалу учня через підтримку, мотивацію та створення умов для самостійного досягнення поставлених цілей. *Основне завдання коуча* – не лише передати знання, а допомогти учневі самому знаходити рішення, розвивати свої сильні сторони та досягати успіху. Коучинг підкреслює важливість індивідуального підходу та внутрішньої мотивації.

УЧИТЕЛЬ-МЕНТОР – це педагог, який виконує роль наставника для учнів або молодих учителів, допомагаючи їм розвиватися як особистісно, так і професійно. *Головна мета ментора* – підтримувати, надихати та направляти своїх підопічних, допомагаючи їм досягти успіху в навчанні або викладацькій діяльності. Це більше, ніж просто викладання – це індивідуальна підтримка та наставництво, що має тривалий і глибокий вплив на учнів або колег.

ПРИКЛАДИ ПРОФЕСІЙНИХ КОНКУРСІВ ДЛЯ ШИРОКОГО КОЛА ПЕДАГОГІВ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС «ГЕРОЇЧНА УКРАЇНА: ВІД МИНУЛОГО ДО СЬОГОДЕННЯ»

Всеукраїнський конкурс «Героїчна Україна: від минулого до сьогодення» спрямований на виховання патріотизму, поваги до національних досягнень українського народу та розвиток творчих здібностей учнів. *Мета конкурсу* – залучити до участі талановитих учнів, учителів і педагогів різних категорій: від шкільних бібліотекарів – до керівників закладів освіти. Основна увага приділяється історичним та культурним аспектам, що відображають героїчні події України від минулого до сучасності. Конкурс заохочує творчий підхід до вивчення української історії, а також підвищення зацікавленості в національній спадщині серед молоді через різні форми: малюнки, дослідницькі проєкти та інші творчі роботи.

«ТВОРЧИЙ УЧИТЕЛЬ – ОБДАРОВАНІЙ УЧЕНЬ»

Всеукраїнський конкурс «Творчий учитель – обдарований учень» спрямований на розвиток інноваційних методів навчання та підтримку обдарованих дітей. *Основною метою конкурсу* є виявлення і популяризація педагогів, які ефективно працюють з обдарованими учнями, зокрема за STEM-напрямом та науково-спеціалізованій освіті. Учасники мають можливість представити свої новаторські методики та внести свій вклад у створення освітнього простору для розвитку особистості учнів.

До участі запрошуються вчителі, керівники освітніх закладів, психологи, науковці та студенти. Конкурс допомагає обмінюватися педагогічними здобутками, а також створює платформу для методичної підтримки освітян, які працюють з обдарованими дітьми.

ПРИКЛАДИ ПРОФЕСІЙНИХ КОНКУРСІВ ДЛЯ УЧИТЕЛІВ-ПРЕДМЕТНИКІВ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС «ІННОВАЦІЙНИЙ УРОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА УРОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ З ЕЛЕМЕНТАМИ ФУТБОЛУ»

Всеукраїнський конкурс «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» проводиться для підтримки і поширення інноваційних підходів у фізичному вихованні школярів. Він організований Міністерством освіти і науки України спільно з Українською асоціацією футболу. *Основна мета конкурсу* – удосконалення уроків фізичної культури через упровадження нових методик, а також популяризація шкільного футболу як засобу підтримки здорового способу життя.

Конкурс має дві основні номінації: «Кращий інноваційний урок фізичної культури» та «Кращий урок фізичної культури з елементами футболу». Учасники змагаються в проведенні відкритих уроків, де демонструють нові підходи до фізкультурної освіти. Окрім педагогів, до конкурсу залучаються освітні експерти та футбольні фахівці, які оцінюють методи навчання та рівень інтеграції футболу в освітній процес.

МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС «НАЙКРАЩИЙ УЧИТЕЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА КОРДОНОМ»

ДЕРЖАВНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

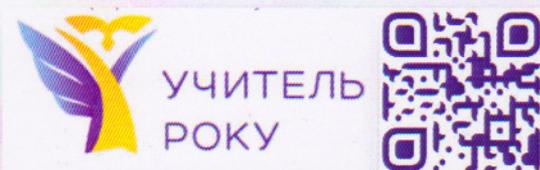

Міжнародний конкурс «Найкращий учитель української мови за кордоном» – це змагання, спрямоване на підтримку вчителів, які навчають українській мові в українських діаспорах за кордоном. *Основною метою конкурсу* є підвищення якості навчання української мови за межами України, а також визнання заслуг учителів, які сприяють збереженню мовної та культурної ідентичності українців за кордоном.

Конкурс проводиться щорічно та залучає вчителів з різних країн світу, де вивчається українська мова. Учасники мають можливість продемонструвати свої методичні навички, інноваційні підходи та особистий внесок у розвиток українознавчих програм. Конкурс є важливою платформою для обміну досвідом і популяризації української мови на міжнародній арені.

ПРИКЛАДИ ПРОФЕСІЙНИХ КОНКУРСІВ ДЛЯ ШИРОКОГО КОЛА ПЕДАГОГІВ

Окрім уроків/навчальних занять, учителі можуть апробувати власну методіку організації освітнього процесу і одночасно підвищувати рівень професійної майстерності, беручи участь у педагогічних конкурсах, метою яких є поширення ефективних педагогічних практик, підвищення престижу професії вчителя. Тому, рекомендуємо педагогам долучатися до них і набувати корисного досвіду в професійній діяльності.

Всеукраїнський конкурс «Учитель року» проводиться з метою підтримки та розвитку педагогічної майстерності, поширення передового досвіду і підвищення престижу професії вчителя в Україні. Основні завдання конкурсу – це виявлення та заохочення талановитих учителів, стимулювання їх до професійного зростання, упровадження інноваційних методик навчання та виховання в освітньому процесі.

Конкурс охоплює різні категорії вчителів і щорічно змінює номінації, що дозволяє враховувати різні аспекти педагогічної діяльності. Переможці отримують визнання на національному рівні, що сприяє підвищенню їхньої професійної репутації та кар'єрним можливостям.

Окрім того, конкурс допомагає поширювати нові підходи до навчання, удосконалювати методики роботи та мотивувати інших педагогів до підвищення власного рівня професійної компетентності.

Global Teacher Prize Ukraine — це національний конкурс, що є частиною глобальної ініціативи Global Teacher Prize, започаткованої Фондом Варкей (Varkey Foundation). Конкурс покликаний визнати видатних учителів, які роблять значний внесок у розвиток освіти та мають вагомий вплив на своїх учнів, колег і громаду.

Основні цілі конкурсу:

1. Підвищення престижу професії вчителя. Global Teacher Prize Ukraine ставить собі за мету підкреслити важливість педагогів у суспільстві.
2. Відзначення інноваційних підходів. Конкурс фокусується на вчителів, які впроваджують інноваційні методики в освітній процес, використовують новітні технології та активні підходи для покращення освіти.
3. Соціальний вплив. Номінанти оцінюються не лише за професійні досягнення, але й за їхній вплив на суспільство: взаємодію з громадами, участь у соціальних та волонтерських ініціативах.

Конкурс відкритий для всіх українських учителів, незалежно від навчального предмету, якому вони навчають. Переможець отримує не лише грошову винагороду, але й можливість узяти участь у глобальному конкурсі та обмінятися досвідом із найкращими педагогами з усього світу.

Global Teacher Prize Ukraine має на меті надихати українських учителів на нові досягнення і стимулювати розвиток освіти через поширення кращих педагогічних практик.

ПРИКЛАДИ ОСВІТЯНСЬКИХ ПРОЄКТІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РІВНЯ

Важливим для педагогічного зростання кожного вчителя є участь в апробації Всеукраїнських освітянських проєктів, під час яких заклади освіти виступають у якості експериментальних майданчиків. Тому, за можливості, рекомендуємо педагогам долучатися до цих ініціатив та бути активними учасниками реформування системи освіти

ІННОВАЦІЙНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЄКТ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РІВНЯ ЗА ТЕМОЮ «РОЗРОБЛЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»

Цей інноваційний освітній проєкт всеукраїнського рівня стосується розробки та впровадження навчально-методичного забезпечення для шкіл, у контексті реалізації Державного стандарту базової середньої освіти. Це означає, що проєкт спрямований на вдосконалення освітніх програм, підручників, методик навчання та інших матеріалів, що використовуються у закладах освіти.

Головна мета таких проєктів – забезпечити учнів та вчителів сучасними, ефективними засобами навчання, що відповідають новим стандартам освіти. Цей проєкт має довгострокову перспективу, адже зміни, що він упроваджує, спрямовані на створення міцного фундаменту для сучасної та ефективної системи освіти в Україні.

ПІЛОТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ЗАСТОСУНКУ «МРІЯ» (МОБІЛЬНОГО ДОДАТКА Й ВЕБВЕРСІЇ)

Освітній застосунок «Мрія» є частиною сучасних цифрових освітніх ініціатив, спрямованих на підвищення доступності та ефективності освітнього процесу через використання цифрових технологій. Основною метою його використання є: спрямованість освіти на створення інтерактивного навчального середовища для учнів, організація онлайн-навчання, за допомогою цифрових інструментів та адаптація освітнього контенту під рівень кожного учня, формуючи індивідуальні траєкторії навчання.

У додатку містяться розробки інтерактивних уроків, відео, тестів та інших навчальних матеріалів, що дає можливість самостійно вивчати навчальні предмети або повторювати навчальний матеріал. Застосунок інтегрує системи оцінювання, тести та домашні завдання, що дає можливість відстежувати прогрес навчання учнів. Також, «Мрія» дозволяє організувати відеозустрічі, обговорення та чати між учасниками освітнього процесу, а вчителі та батьки можуть отримати звіти про успішність учнів.

ЩО КРАЩЕ?

Обираючи платформу для онлайн-навчання, рекомендуємо зважити на особливості навчального контенту кожної з них, зробивши акцент на перевагах.

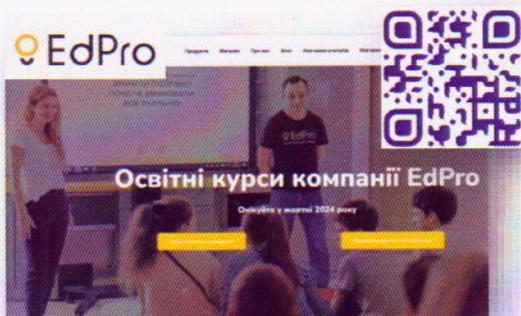
ПОРІВНЯННЯ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ НАВЧАННЯ

Критерій	Prometheus	EdEra	Освіторія
Аудиторія та сфера діяльності	Орієнтується на широкий загал і пропонує масові онлайн-курси для всіх охочих – від учнів до дорослих професіоналів. Вона охоплює багато тем, включаючи ІТ, бізнес та суспільні науки, а також пропонує сертифікати по завершенню курсів.	Має більше акценту на інтерактивні курси для вчителів та студентів, із особливою увагою до цифрової грамотності, критичного мислення й реформування шкільної освіти (наприклад, через програму «Нова українська школа»).	Спрямована на реформу освітньої системи України, зокрема через підтримку вчителів і школярів. Вона активно працює з соціально незахищеними групами і пропонує проекти, що підтримують учителів і учнів із різних регіонів країни.
Навчальні засоби	Пропонує універсальні онлайн-курси для широкої аудиторії у форматі лекцій із тестами і практичними завданнями. Платформа орієнтується на самостійне навчання з сертифікацією.	Розробляє інтерактивні курси з елементами гейміфікації та сучасними методами подачі матеріалів. Курси включають анімації та мультимедійні елементи, що підвищують зацікавленість та ефективність навчання.	Створює відеоуроки, методичні рекомендації та платформи для дистанційного навчання, що орієнтовані на школи й вчителів.
Партнерство та соціальні ініціативи	Співпрацює з університетами й міжнародними освітніми установами для створення доступних масових курсів, орієнтованих на саморозвиток і професійну освіту.	Фокусується на партнерстві із Міністерством освіти і науки України, – для розвитку українських освітніх реформ і впровадження нових навчальних підходів. Також співпрацює з різними міжнародними організаціями у сфері цифрової грамотності.	Активно співпрацює з державними структурами, реалізуючи освітні реформи, та організовує національні премії для вчителів. Спрямована на зміцнення української системи освіти через довготривалі соціальні ініціативи.
Висновок	Надає масові онлайн-курси для всіх охочих, із акцентом на доступність знань для дорослих і професіоналів.	Зосереджена на інтерактивному навчанні та підтримці вчителів, упроваджуючи інновації в освітній процес.	Платформа, підтримує шкільну систему України та вчителів, фокусуючись на соціальних проєктах і реформах освіти.

ПЕДАГОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ

Окрім навчальних платформ, із широким спектром тематичних курсів, існують навчальні платформи, що спеціалізуються на підготовці педагогічних працівників до використання сучасних цифрових освітніх ресурсів, тобто ті, що орієнтовані на конкретну тему.

ПРИКЛАДИ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ НАВЧАННЯ

EdPro – це українська освітня платформа, що займається створенням інтерактивних навчальних рішень для шкіл та інших освітніх закладів. Вона вирізняється своїм фокусом на технології та інновації.

Компанія співпрацює з міжнародною освітньою системою Mozaik Education, пропонуючи продукт mozaBook, що містить понад 400 українських електронних підручників, 3D-презентації, навчальні інструменти та ігри для школярів. *Мета курсів* – зробити навчання цікавим і технологічно насиченим, підтримуючи STEM та STEAM-освіту в Україні.

EdPro зосереджується на інтерактивному обладнанні та інструментах для шкіл, розвиваючи шкільну освіту через інтеграцію новітніх технологій в освітній процес.

AR Book – це освітня платформа, що використовує технології доповненої реальності (AR) та віртуальної реальності (VR) для створення інтерактивних уроків. Пропонує вчителям інструменти для розробки динамічних навчальних матеріалів, зокрема презентацій і уроків, що інтегрують 3D-моделі та анімації. Учні можуть взаємодіяти з віртуальними об'єктами, що підвищує їхню залученість і розуміння складних тем.

Платформа також дозволяє надавачам освітніх послуг отримувати аналітичні дані про активність учнів під час уроків, що допомагає покращувати якість навчання і надавати персоналізовані рекомендації для кожного учня. Учителі мають доступ до готових навчальних планів, конспектів уроків і презентацій, що відповідають освітнім програмам.

АЦР – це українська освітня платформа, що зосереджується на підвищенні цифрових компетентностей для різних професійних груп, зокрема, учителів, управлінців, медиків та інших спеціалістів. Пропонує курси, тренінги та вебінари із акцентом на практичне використання цифрових інструментів у повсякденній діяльності.

Основна мета платформи – розвиток цифрових навиків та впровадження сучасних технологій, таких як: інструменти Google та Microsoft, – для забезпечення ефективного навчання та управління. Академія співпрацює з державними й освітніми установами для впровадження нових технологій в освітній процес.

ПЕДАГОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ

Актуальним способом підвищення рівня власної професійної компетентності за окремими темами є проходження онлайн-курсів, основною перевагою яких є асинхронний формат опанування навчальним матеріалом. Тому, рекомендуємо педагогічним працівникам ознайомитися із різновидами онлайн-платформ для навчання та запропонованими на них темами курсів і обрати, за потреби, той, що відповідає вашому запиту.

ПРИКЛАДИ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ НАВЧАННЯ

Prometheus – це найбільша освітня онлайн-платформа в Україні, що пропонує курси з різних галузей. Вона створена з метою забезпечити доступ до якісної освіти для всіх, незалежно від місця проживання та матеріальних можливостей. На платформі розміщено понад 350 курсів, що охоплюють теми: від ІТ та бізнесу – до психології й громадянської освіти.

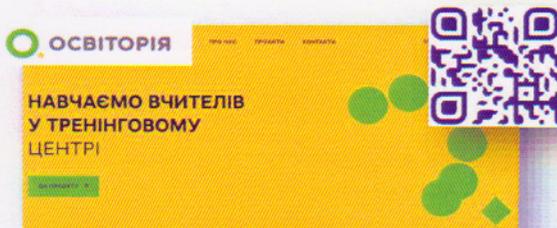
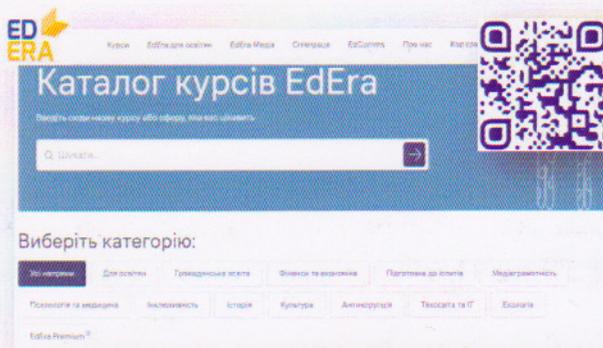
Prometheus співпрацює з провідними викладачами та міжнародними організаціями, забезпечуючи українськомовні курси від відомих університетів і експертів.

Основна місія Prometheus – зробити найкращу світову освіту доступною для кожного українця, сприяючи, тим самим, економічному та соціальному розвитку країни.

EdEra – це українська онлайн-освітня платформа, що надає доступ до безкоштовних та платних освітніх матеріалів, включаючи онлайн-курси, вебіари та тренінги. Вона орієнтована на різні аудиторії, зокрема, учителів, студентів та працівників у сфері освіти й ІТ.

Серед ключових напрямків EdEra – навчальні курси для вчителів у межах реформи «Нова українська школа», курси з цифрової грамотності спільно з платформою «Дія: Цифрова освіта», а також спеціалізовані програми для саморозвитку та підвищення кваліфікації в різних галузях.

EdEra постійно розвиває нові формати навчання та використовує інноваційні підходи, зокрема, гейміфікацію та інтерактивні методи. Курсова база включає теми з гуманітарних, природничих наук і технологій, що робить платформу доступною та корисною для широкого кола користувачів.

Освіторя – це українська громадська організація, що спрямована на реформування та вдосконалення системи освіти в Україні. Вона реалізує різні освітні проекти, спрямовані на вчителів, учнів та молодь, зокрема, для соціально незахищених дітей. Організація підтримує інновації в освіті та створює навчальні програми, платформи.

ПЕДАГОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ

Грунтуючись на результатах самооцінювання та самодіагностики, педагоги мають вибудувати власну траєкторію професійного розвитку (третій крок), поетапна реалізація якої буде сприяти поступовому підвищенню рівня професійних компетентностей, що є вимогою Професійного стандарту вчителя.

Вибудовуючи траєкторію професійного розвитку, рекомендуємо звернути увагу на різні форми/способи підвищення рівня професійних компетентностей, зокрема: очну, дистанційну, онлайн-навчання, участь у конференціях, семінарах, вебінарах, майстерках тощо. Для цього доцільно ознайомитися зі спектром суб'єктів-надавачів освітніх послуг, що працюють у різних форматах і забезпечують реалізацію професійних запитів педагогічної спільноти з різних тематик.

ПРИКЛАДИ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ – НАДАВАЧІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ

СУМСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК
УЧИТЕЛЯ

ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД

ПЕРЕПІДГОТОВКА

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ

КУРСИ ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

ЗАВДАННЯ

Побудуйте модель власної траєкторії професійного розвитку на основі опрацьованих нормативних документів, самоаналізу професійної компетентності та аналізу запропонованих моделей траєкторій професійного розвитку. За потреби, скоригуйте власні кроки після завершення опрацювання методичних рекомендацій, наданих у виданні.

КРОК ...

Blank lined area for notes corresponding to Step ...

КРОК 6

Blank lined area for notes corresponding to Step 6

КРОК 5

Blank lined area for notes corresponding to Step 5

КРОК 4

Blank lined area for notes corresponding to Step 4

КРОК 3

Blank lined area for notes corresponding to Step 3

КРОК 2

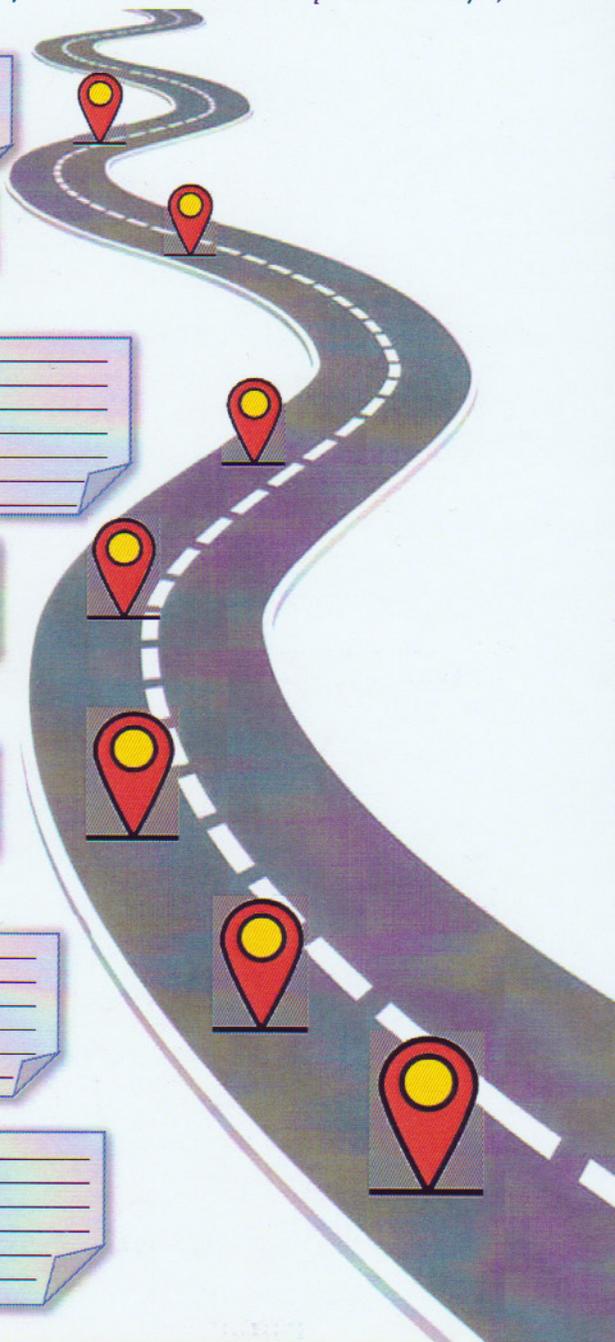

Blank lined area for notes corresponding to Step 2

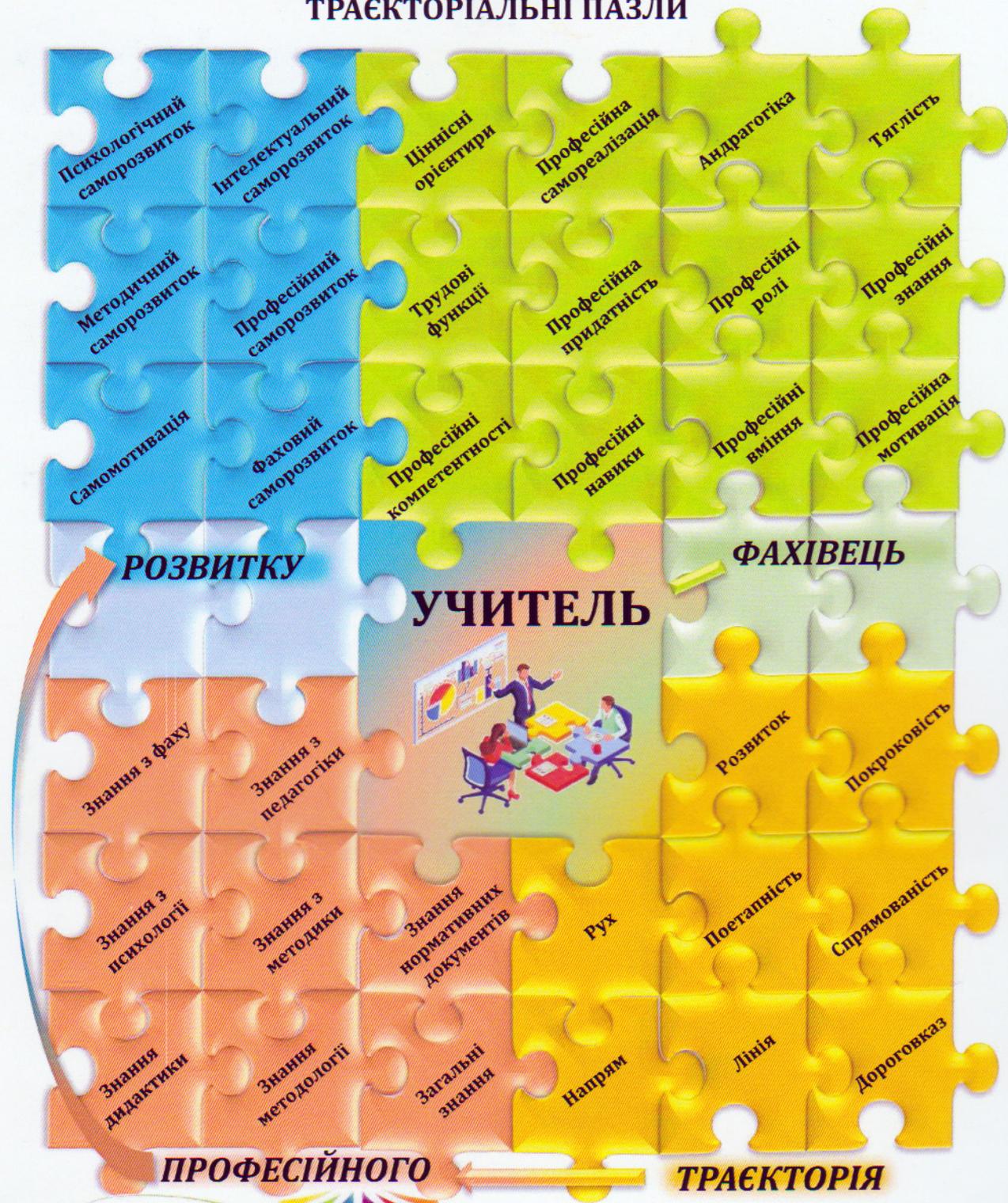
КРОК 1

Blank lined area for notes corresponding to Step 1

ТРАЄКТОРІАЛЬНІ ПАЗЛИ

ПОКРОКОВА МАТРИЦЯ РУХУ ТРАЄКТОРІЯМИ РОЗВИТКУ

ІНДИВІДУАЛЬНА ТРАЕКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Індивідуальна траєкторія професійного розвитку – спрямованість особистості на розвиток професійної компетентності, що обумовлює регулювання професійних дій задля реалізації власного потенціалу, досягнення успіху в професійній роботі.

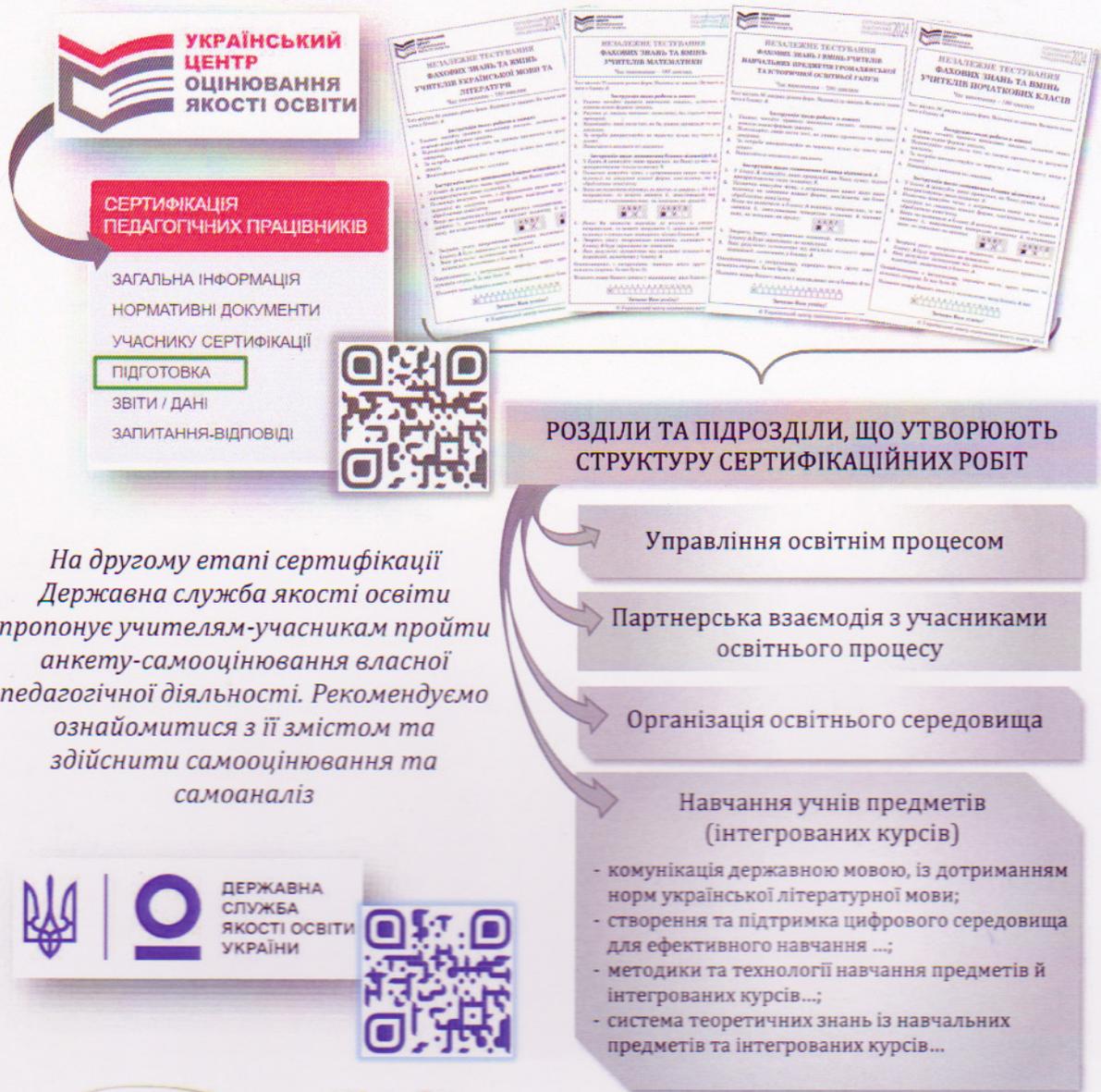
САМОАНАЛІЗ ТА САМОДІАГНОСТИКА

Ознайомившись та ретельно опрацювавши нормативні документи, другим кроком кожного педагога має бути визначення власного рівня професійної компетентності. Для цього, рекомендуємо вчителям провести самодіагностику/самооцінювання, скориставшись відповідними напрацюваннями. Пропонуємо послугоуватися рекомендаціями до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти, що запропоновані Державною службою якості освіти у виданні «Абетка для директора».

САМОАНАЛІЗ ТА САМОДІАГНОСТИКА

Українським та регіональними центрами оцінювання якості освіти щорічно проводиться сертифікація педагогів. Першим етапом цієї процедури обумовлено проходження незалежного тестування. Зміст тестових завдань, у вигляді сертифікаційних робіт, публікується на сайті Українського центру оцінювання якості освіти у рубриці «Сертифікація». Тому, рекомендуємо педагогічним працівникам з ними періодично ознайомлюватися і виконувати запропоновані завдання, з метою тренування і перевірки рівня сформованості власної професійної компетентності. З огляду на результат, доцільно буде скоригувати траєкторію власного професійного розвитку.

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ (за трудовими функціями)

Сутність трудових функцій розкривається у трактуванні змісту (знання, уміння та навички, комунікація, відповідальність й автономія) професійних компетентностей, тому рекомендуємо з ними ознайомитися і ретельно опрацювати.

НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРЕДМЕТІВ (інтегрованих курсів)

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ З УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

ПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

УЧАСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ТА ЗДОРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ТРУДОВІ ФУНКЦІЇ ВЧИТЕЛЯ

Державна політика формує запит на компетентного випускника закладу освіти. Реалізувати ці поставлені задачі/запити має кваліфікований педагогічний працівник, який володіє відповідними методиками, знає і розуміє актуальні технології навчання, за допомогою яких, можна досягти максимального результату. Тому, одним із документів, що окреслює вимоги до педагога є Професійний стандарт учителя, що періодично оновлюється, у залежності від тенденцій розвитку освітньої сфери. Здобуваючи педагогічну освіту і, відповідно, працюючи у закладах освіти, кожен учитель має знати власні трудові функції та усвідомлювати, якими професійними компетентностями він має володіти.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225
«Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»

ТРУДОВІ ФУНКЦІЇ ВЧИТЕЛЯ

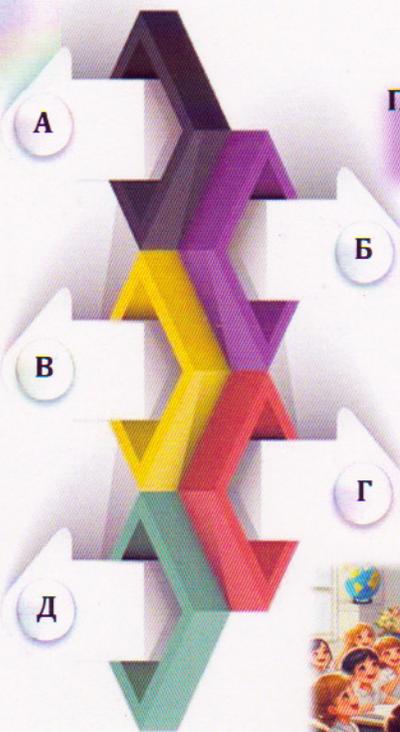
НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ
ОСВІТИ ПРЕДМЕТІВ
(інтегрованих курсів)

УЧАСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ
БЕЗПЕЧНОГО ТА
ЗДОРОВОГО ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА

БЕЗПЕРЕРВНИЙ
ПРОФЕСІЙНИЙ
РОЗВИТОК

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ
З УЧАСНИКАМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

ПРОВАДЖЕННЯ
ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ

**Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225
«Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу
загальної середньої освіти»**

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ, НА ОСНОВІ ЯКИХ ГРУНТУЮТЬСЯ ТРУДОВІ ФУНКЦІЇ

формування української національної та громадянської ідентичності, готовності до захисту незалежності й територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів і суспільно-державних (національних) цінностей України

плекання в здобувачів освіти любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля

становлення вільної особистості здобувача освіти, підтримка його самостійності, підприємливості, ініціативності, впевненості в собі

утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії здобувачів освіти між собою та з дорослими

формування нетерпимості до корупції, дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності

забезпечення рівного доступу до освіти кожного здобувача освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу на засадах інклюзивності й безбар'єрності

формування готовності здобувачів освіти виявляти свою громадянську позицію, що обумовлює вміння аналізувати суспільне життя й ідентифікувати себе з українською нацією, суспільством, обстоювати права й свободи українського народу; готовності бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України

формування в здобувачів освіти, громадянської активності та стійкості, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови

створення безпечного, вільного від насильства й цькування освітнього середовища, у якому забезпечено атмосферу довіри

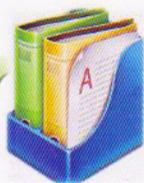
формування культури здорового способу життя здобувача освіти, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту

розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини

повага до особистості здобувача освіти й визнання пріоритету його зацікавлень, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу й наполегливості

АТЕСТАЦІЯ ЧИ СЕРТИФІКАЦІЯ

Кожні п'ять років учитель має підтверджувати або підвищувати власну професійну кваліфікацію, через проходження процедури атестації або сертифікації. Тому, кожному педагогу рекомендуємо ознайомитися з нормативними документами, що регулюють ці процеси, та визначити для себе найбільш прийнятний варіант.

**Наказ Міністерства освіти і науки України
від 10.09.2024 № 1277 «Про внесення змін до
Положення про атестацію педагогічних працівників»**

ПРОЦЕДУРА АТЕСТАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

-
1. **Усвідомити те, що атестація є обов'язковою** і вона проводиться щонайменше один раз на п'ять років. Може бути черговою або позачерговою.
  2. **Побудувати власну траєкторію (інтелектуального, методичного, педагогічного, наукового, професійного) розвитку** на час міжатестаційного періоду.
  3. Реалізувати протягом міжатестаційного періоду власну траєкторію професійного розвитку – **пройти курси підвищення кваліфікації (онлайн-навчання, тренінги тощо)** у розмірі не меншим за 150 годин.
  4. Ознайомитися із наказом про **створення** атестаційної комісії у закладі освіти.
  5. **Подати заяву** (за умови позачергової атестації) до атестаційної комісії закладу освіти (до 20 грудня поточного року).
  6. **Ознайомитися з інформацією, розміщеною на сайті закладу освіти,** щодо атестації педагогічних працівників.
  7. Протягом п'яти днів із дня оприлюднення інформації на сайті, можна **подати атестаційній комісії документи що, свідчать про професійну майстерність та/або професійні досягнення.**
  8. **Розгляд атестаційною комісією поданих на атестацію документів,** перевірка їх достовірності (за потреби), оцінка професійної компетентності педагогічного працівника з урахуванням його посадових обов'язків і вимог професійного стандарту.
  9. **Презентувати власний практичний досвід** (за потреби) членам атестаційної комісії, відповідно до графіку заходів.
  10. **Узяти участь у засіданні атестаційної комісії** (за наявності письмового запрошення від секретаря атестаційної комісії).
  11. **Одержати** у триденний термін, після засідання атестаційної комісії, **атестаційний лист,** підписаний головою та секретарем атестаційної комісії. Ознайомитися із його змістом та рішенням атестаційної комісії.
  12. У триденний термін (з дати видання) **ознайомитися** (під підпис) **із наказом рішення атестаційної комісії** щодо атестації педагогічних працівників.

АТЕСТАЦІЯ ЧИ СЕРТИФІКАЦІЯ

Обираючи процедуру сертифікації, кожен учитель має розуміти, що це – зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника, і воно здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи вчителя.

Звертаємо увагу, що ця процедура поки що формується, апробується і поступово запроваджується для учителів усіх навчальних предметів, тому, наразі є доступною не всім педагогам.

Постанова Кабінету Міністрів України
від 27.12.2018 № 1190 «Про затвердження Положення
про сертифікацію педагогічних працівників»

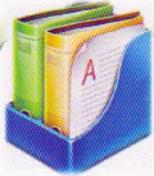

ПРОЦЕДУРА СЕРТИФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

-
1. **Усвідомити необхідність** (важливість, можливість) пройти сертифікацію. Наявність внутрішньої мотивації.
  2. Опрацювати **Положення про сертифікацію педагогічних працівників**, зробивши акцент на ключових позиціях, що мають бути додержані під час сертифікації (процедура, вимоги, умови).
  3. На сайті Міністерства освіти і науки України або Українського центру оцінювання якості освіти ознайомитися із **переліком категорій вчителів**, які можуть у поточному році проходити сертифікацію.
  4. Опрацювати **зміст програми підготовки до сертифікації** (відповідно до спеціалізації вчителя).
  5. **Зареєструватися** на проходження сертифікації, відповідно до алгоритму, зазначеного у пунктах 8 і 9 Положення про сертифікацію педагогічних працівників.
  6. Одержати повідомлення про **внесення вчителя до бази** даних Українського центру оцінювання якості освіти, а також логін і пін-код доступу до кабінету учасника сертифікації.
  7. Перевірити наявність **власного кабінету** учасника сертифікації, що створює організатор на офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти.
  8. Пройти процедуру **незалежного тестування** (I етап), що організовує Український центр оцінювання якості освіти, у визначений організаторами, день і час, й у вказаному місті. Одержати результати у кабінеті учасника сертифікації.
  9. Пройти **самооцінювання власної педагогічної майстерності** (II етап), заповнивши анкету самооцінювання, що затверджує Державна служба якості освіти.
  10. Надіслати заповнену **анкету** у строки та на адреси електронної пошти, визначені Державною службою якості освіти на їх офіційному сайті.
  11. Продемонструвати **практичний досвід роботи** перед експертами, призначеними Державною службою якості освіти (строк визначає організатор). Одержати копію висновку.
  12. Одержати у кабінет учасника сертифікації **сертифікат** про успішне проходження процедури сертифікації. Подати його до атестаційної комісії закладу освіти.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Підвищити рівень власної професійної компетентності з кожної трудової функції можна, систематично займаючись самоосвітньою діяльністю. Для того, щоби найкраще вибудувати власну траєкторію професійного розвитку, рекомендуємо опрацювати зміст Постанови Кабінету Міністрів, що регулює порядок підвищення кваліфікації вчителя, акцентувавши увагу на основних напрямках підвищення кваліфікації.

**Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800
«Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і
науково-педагогічних працівників» (пункт 15)**

Розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)

Формування у здобувачів освіти, спільних для ключових компетентностей вмінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України «Про освіту»

Психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки

Створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища; особливості (специфіка) інклюзивного навчання; забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами

Використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку

Мовленнєва, цифрова, комунікаційна, інклюзивна, емоційно-етична компетентність

Розвиток управлінської компетентності (для керівників закладів освіти, науково-методичних установ та їхніх заступників)

Формування професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням тощо (для працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти)

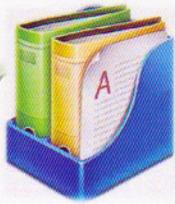

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

Під час опрацювання Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» доцільно звернути увагу на особливості підвищення кваліфікації, що зазначені у пунктах 14, 15, 16, 18, 20 «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та урахувати їх під час вибудовування власної траєкторії підвищення кваліфікації.

- 01 Підвищення кваліфікації педагогічними працівниками дошкільних, позашкільних, професійних (професійно-технічних) закладів освіти – не рідше одного разу на п'ять років; щороку – педагогічними та науково-педагогічними працівниками закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти.
- 02 У разі викладання декількох навчальних предметів (дисциплін) педагогічні та науково-педагогічні працівники самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямками у міжтестастійний період у межах загального обсягу (тривалості) підвищення кваліфікації, визначеного законодавством.
- 03 Загальний обсяг підвищення кваліфікації:
  - педагогічного та науково-педагогічного працівника закладу загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти – не менше 150 годин на п'ять років;
  - педагогічного працівника закладу дошкільної, позашкільної та фахової передвищої освіти – встановлюється засновником, але не менше 120 годин на п'ять років.
- 04 Керівник, заступники керівника, керівник філії, відділення, циклової, методичної комісії закладу дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, які вперше призначені на відповідну посаду, проходять підвищення кваліфікації відповідно до займаної посади протягом перших двох років роботи.
- 05 Не пізніше 25 грудня працівник повинен поінформувати керівника закладу освіти або уповноважену ним особу про стан проходження ним підвищення кваліфікації у поточному році з додаванням копій отриманих документів про підвищення кваліфікації. Відповідна інформація зберігається в особовій справі працівника згідно з чинним законодавством.

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ: ЗАКОНИ УКРАЇНИ

Закон України «Про освіту»
(м. Київ, 05.09.2017, № 2145-VIII)

Стаття 59. Професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (ВИТЯГ)

01

1. Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників обумовлює постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання. Заклади освіти, у яких працюють педагогічні та науково-педагогічні працівники, сприяють їхньому професійному розвитку та підвищенню кваліфікації.

02

2. Підвищення кваліфікації може здійснюватися за різними видами (навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та у різних формах (інституційна, дуальна, на робочому місці (на виробництві) тощо).

Педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право підвищувати кваліфікацію у закладах освіти, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою. Результати підвищення кваліфікації у таких закладах освіти не потребують окремого визнання і підтвердження.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право підвищувати кваліфікацію в інших суб'єктах освітньої діяльності, фізичних та юридичних осіб. Результати підвищення кваліфікації педагогічного (науково-педагогічного) працівника у таких суб'єктів визнаються окремим рішенням педагогічної (вченої) ради.

Вид, форму та суб'єкта підвищення кваліфікації обирає педагогічний (науково-педагогічний) працівник.

03

3. Педагогічна (вчена) рада закладу освіти, на основі пропозицій педагогічних (науково-педагогічних) працівників, затверджує річний план підвищення кваліфікації педагогічних (науково-педагогічних) працівників (із відривом чи без відриву від освітнього процесу).

04

4. Підвищення кваліфікації є необхідною умовою атестації педагогічного працівника та враховується під час обрання за конкурсом на посаду науково-педагогічного працівника....

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ: ЗАКОНИ УКРАЇНИ

Закон України «Про освіту»
(м. Київ, 05.09.2017, № 2145-VIII)

Стаття 54. Права та **обов'язки** педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу (ВИТЯГ)
2. Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники **зобов'язані:**

сприяти розвитку здібностей здобувачів освіти, формуванню навиків здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я

виконувати освітню програму для досягнення здобувачами освіти обумовлених нею результатів навчання

дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності

дотримуватися педагогічної етики

постійно підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність

настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства

формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України

виховувати у здобувачів освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ: ЗАКони УКРАЇНИ

Педагогічна діяльність у закладі освіти регулюється нормативними документами. Тому, перед початком побудови власної траєкторії професійного розвитку, рекомендуємо опрацювати нормативні документи і визначити для себе ступінь важливості окресленої діяльності та пріоритетні напрями роботи.

Закон України «Про освіту»
(м. Київ, 05.09.2017, № 2145-VIII)

Стаття 54. Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу (ВИТЯГ)

1. Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники **мають право** на:

академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;

педагогічну ініціативу;
підвищення кваліфікації, перепідготовку;

розробку та впровадження авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед, методик компетентнісного навчання;

вільний вибір освітніх програм, форм здобуття освіти, закладів освіти, установ і організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників;

доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;

справедливе та об'єктивне оцінювання своєї професійної діяльності;

відзначення успіхів у своїй професійній діяльності;
захист професійної честі та гідності;

індивідуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку та іншу) діяльність за межами закладу освіти ...

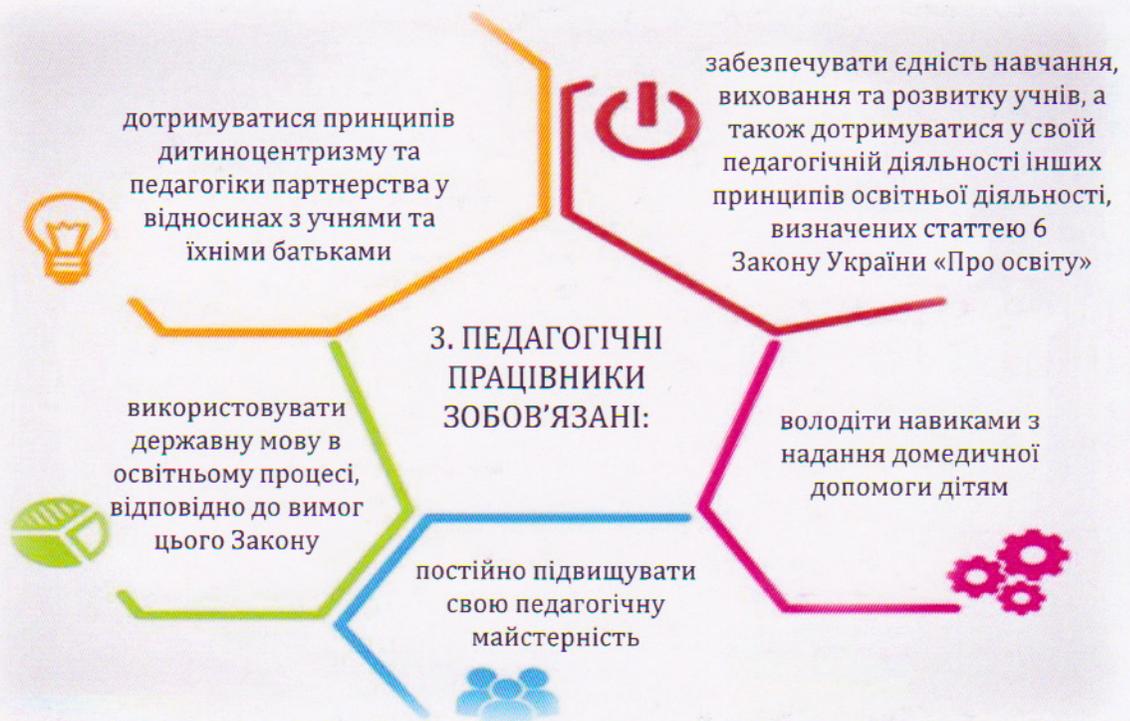
НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ: ЗАКОНИ УКРАЇНИ

Закон України «Про повну загальну середню освіту»
(м. Київ, 16.01.2020, № 463-IX)

Стаття 22. Педагогічні працівники (ВИТЯГ)

Стаття 23. Педагогічна інтернатура (ВИТЯГ)

2. ... Педагогічна інтернатура має охоплювати заходи, що забезпечать здобуття та/або вдосконалення професійних компетентностей і педагогічної майстерності протягом першого року професійної діяльності педагогічного працівника, зокрема:

- супровід та підтримка у педагогічній діяльності з боку досвідченого педагогічного працівника (педагога-наставника);
- різні форми професійного розвитку (відвідування навчальних занять, опрацювання відповідної літератури тощо).

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Абетка для директора : рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти / М. Бобровський, С. Горбачов, О. Заплотинська, О. Ліннік О. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Держ. служба якості освіти, 2021. 350 с. URL: <http://surl.li/fyasrg>

 Інноваційна розробка вчителя як засіб професійного зростання : інформаційно-методичний збірник / уклад.: І. Удовиченко, О. Сердюк, А. Метейко, О. Третякова. Суми : ФОП Цьома С.П., 2024. 44 с. URL: <http://ir.soippo.edu.ua/handle/123456789/546>

Новик І., Венгловська О. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. Київ. УІРО. 2023. 111 с. URL: <http://surl.li/bsdwuv>

 Новик І., Стягунова О., Венгловська О. Підвищення кваліфікації фахівців ЦПРПП: комплект навчально-методичного забезпечення. Київ. УІРО. 2023. 8 с. URL: <http://surl.li/rdvoqt>

Організація заходів педагогічної інтернатури в закладах освіти: методичні рекомендації для закладів освіти та центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Київ. УІРО. 2022. 9 с. URL: <http://surl.li/aqyvio>

 Стягунова О. Атестація педагогічних працівників: інформаційний poradnik. Київ. УІРО. 2023. 57 с. URL: <https://uied.org.ua/2023/12/11344/>

Центри професійного розвитку педагогічних працівників: організаційно-методичні аспекти : методичні рекомендації / уклад. І. Удовиченко, А. Метейко. Суми : ФОП Цьома С.П., 2023. 72 с. URL: <http://ir.soippo.edu.ua/handle/123456789/451>

ЗАНОТУЙТЕ СВОЇ ОЧІКУВАННЯ!

Методичне видання

Укладачі

УДОВИЧЕНКО Ірина Віталіївна
МЕТЕЙКО Алла Володимирівна

ПОБУДОВА ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

Інформаційно-методичний збірник

Підп. до друку 04.11.2024.
Формат 60x84/8. Гарнітура Cambria.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 4,18.
Ум. фарб.-відб. 4,18. Обл.-вид. арк. 3,26.
Тираж 300 пр. Вид. № 77.

Видавець і виготовлювач:
ФОП Цьома С.П. 40002, м. Суми, вул. Роменська, 100.
Тел.: 066-293-34-29.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 5050 від 23.02.2016.

